

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Ano XIII

Reus Dimecres 14 de Septiembre de 1898

Núm. 3.607

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. 1/20
n provincies trimestre. 1/10
Estranger i Ultramar 1/5
Anònims, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No's retornan los originals encara que no's publicuin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBETRA TOTA LA NIT

SECCIÓ DOCTRINAL

L' home

Vaja, que 'ls que 'ns demanaven l' home, á nosaltres los descentralisadors, los autonomistes, ja estarán contents: ja tenim home. Ja som tant com los segastins, com los silvestras, com los carlins, etc., etc.; ja 'ns podem anomenar buscant la radical en lo nom del home; ja tenim *apellido*, si 'l volém. Y, si volém, ja no 'ns hem d' avergonyir davant dels que sostenen la opinió, més ó menos anticuada, de que sense un home, sense un *jefe*, sense un director il·lustre per son talent ó pel color de la seva sanch, no 's fa res; també nosaltres, si volém, tenim home, tenim *jefe*, tenim director, y del nom y de la fama d'aquest home no 'n parlem, perquè faria riure ponderarho. Basta dir que 'ls mateixos que ja 'n tenen d' home, y fins homes, l' han festejat y se 'l volian portar á casa llur, los egoistas, los exclusivistas. Però ell, l' home, terriblment desdenyat, deixant que li fessen festes, sense dignarse tornarlas. Ell se guardava per nosaltres, pels descentralisadors, pels autonomistes; per nosaltres que no l' hem anat á festejar, al contrari, que fins li hem dit lleig alguna vegada. Ja veuen vosaltres, los festejadors, los desdenyats, si hi ha d' haver imparcialitat en lo criteri d' aqueix home, si han d' esser atractives las nostras ideas que aqueix home vinga ab nosaltres sense haverlo demanat, haventli fet la cara llarga.

Ja tenim home; es dir no: tenim més que un home, tenim un sabre. Perque un sabre es més que un home. ¡Y quin sabre! Aquell sabre que ha privat algunas vegades de dormir al propi Mac-Kinley y que arribá á *mitipacificar* á Cuba y hauria arribat qui sab á qué, si l' haguessin deixat brandar com ell volia. ¡Quin sabre, minyons! Perque, si bé es veritat que de la *mitipacificació* no n' acabá de treure 'l *mitj*, que era lo que 'ns convenia, fiqu aixó perque li trèncaren las oracions: ¿Quí gosará assegurarho que aqueix sabre no hauria acabat la guerra y hauria fins aturat als mateixos yanquis si no l' haguessin encadenat y cobert de menyspreu? No 'ns digueren los republicans y 'ls carlins y fins en Romero Robledo, que es sempre 'l de la última paraula—y també 'l de la primera,—no 'ns ho demostraren tots elocuentment que l' humiliar aqueix sabre era suicidarnos, *cubanament* parlant?

¿Hont es un sabre millor, més carregat de prestigi, més plé d' esperansas? Y no será, no, de ningú dels que 'l han volgut; será nostre, será dels que no hi haviam somiat, dels que 'ns acontentavam ab tota mansuetud en fer propaganda pacífica, esperantho tot de la lenta evolució, sembrant per collir es clar, pero sense torsar á la lleu, esperantho tot de la pluja y del sol, y sobre tot de Deu, á qual voluntat estém sotmesos. No hi haviam somiat may en lo poderós auxili d' un Boulanger, d' un Cassola, d' un... ¡Ey! no encare.

Peró res, nasquérem vestits y totas nos ponem. Aqueixas ideas que defensém son las de moda... y 's portan, vaja. Tots los polítics s' hi van vestint més ó menos, tots menos en Sagasta, que es massa vell y ja no está de modas y vol acabar, ab la major sobrietat possible, aixó es sense garantías, sa vida política; menos en Sagasta y menos en Romero, perque no pot veure aqueixa moda segurament per esser massa ja 'ls que l' usen. No sabem qué farà quan sàpiga que aqueix home, lo nostre home, l' home del sabre, l' ha adoptada també, ell ten atresat de figurins que, segons nos digué te mps arrera, encare porta la levita de quan era

tenent. Quan ho sàpiga en Romero es capás de desmayarse y de perdre la paraula, que fora 'l *summu*.

Y, no obstant, es cert, de tota certitut. Aqueix home se 'ns ha vestit de moda, aqueix home se 'ns ha fet autonomista. Però ¡ey! autonomista de Catalunya; de lo restant d' Espanya no 'n resa. Perque en aquestas estém á l' hora present, que en parlant d' autonomia, de regionalisme, no més se refereixen los polítics á Catalunya. Fora d' Espanya també 'n parlan molt de nostre moviment autonomista, pero allí, com que encare no 'ls faltan las garantías, son més llarchs de llengua que aquí y diuen cosas perillosas. ¡Mira tu, lector, si n' han mogut de rebombori aquells *cuatro locos* á qui perseguí 'l pobre Cánovas, de quals estátos ja ningú 's recorda, atiat per en Morlesin, que ningú sab hont pára! Les veus dels *cuatro locos*, á pesar d' esser quatre no més y com de *locos* segurament desafiadas; á pesar de que, segons un *Imparcial* de dias arrera, *afortunadament* *decir catalanista no es decir catalán*; á pesar dels pesars, las veus dels *cuatro locos* piulan tan alt que ja omplen lo mon y fins las senten á Russia, y, l' home, l' home del sabre, las ha sentidas y s' ha fet d' ells, d' ells! dels *cuatro locos y cuatro criminales!*

Un cas com un cas. ¿Com no podrem esperar que en aqueix *manicomio suelto* dels catalanistas vingúes á férnoshi companyia un home tan il·lustre? Perque no hi ha *distingos* ni atenuants en la paraula del home del sabre: *la autonomia catalana*. Aixís en sech. ¿Com dintre deu esser que tanta gent que fou contraria de la autnomia cubana, are descarrili aixís quan se tracta de la nostra autonomia? Anéhu á entendre. Be es veritat que las cosas han cambiat una pila del Abril enit y que 'l concepte de la patria espanyola s' ha enxizquit una mica. Sense que 'ns n' adonem se 'ns ha imposat are un verb que, ben analisat, arriba á fer feresa: lo verb *repatriar* que are pronuncian tots los llahis espanyols. Si are fa un any l' haguessim usat nosaltres, los *cuatro locos*, aqueix verb parlant dels soldats de Cuba y l' «*Imparcial*» s' hagués parat en l' intríngulis, ¡mesquinets de nosaltres! Pero avuy lo diu tothom ab una frescura...

L' home del sabre parla més que d' autonomia catalana. De l' autonomia pels altres estats espanyols, ja ho hem dit, no 'n resa. Nosaltres som més generosos y menos egoistas y volém autonomia y descentralisació per tots los demés Estats que mereixen tenirla, no sols d' Espanya sino de tot lo mon. Solzament la descentralisació y l' autonomia poden portar á las antigas nacions europeas la vida natural y feconda; y encare dirém més: en nostre humil concepte la proposició del Czar de Russia per lograr que 's desarmen las nacions y s' acontentin ab viure ab tranquil·litat; sense tenir las unas contra las otras envejas territorials ni d' hegemonia, aqueixa proposició no será factible fins que s' afluxia los llassos d' aqueixas unions artificiosas á las quals deuen l' actual opressió pobles tan il·lustres y de tant brillant historia com la Polonia, l' Irlanda y la Bohemia. Ja dirém alguna cosa, quan nos vagui, que 'l temps será lo que 'ns faltará menos, de lo que pensém sobre 'l projecte del autocrata de Petersburg, relacionant ab aqueix cavall de batalla de las autonomias que va essent l' última para la de la política.

Peró avuy no 'ns taca picar en cosas tan fondas; avuy nos hem de limitar á parlar de lo nostre, purament de lo nostre, de lo de la terrica, de Catalunya. Y se 'ns allarga l' article—que article voliam que fos,—s' allarga tant que es una llástima; pero l' alegria diuen que es zerrayre, y, no hi ha remey, avuy nos

toca estar alegres. ¡Tenim un home! Tenim un sabre! ¿Hont no podém arribar ab un home y un sabre? L' home més aclamat, més discutit, y l' únich sabre que podém reputar invencible. Lo nom... ¿Y per qué te l' hem dir lector? ¿Per ventura no l' endevinas? Desd' are es molt consegüent que tots los autonomistas de Catalunya, que de mica en mica, contats tots matisos, serán una pila de regiments—usém un llenguatje marcial are que tenim sabre;—aviat tots los autonomistas catalans haurán de tenir lo retrato d' en Weyler penjat á l' espora del liit per fer ressucitar á sa vista l' esperansa després de las pasadillas dels somnis. Lo retrato del salvador, del redemptor, del primer autonomista. Y tenirlo á punt per traurer al balcó lo dia de la victoria, posantlo sota dosser de cortinas de *ruans* y fentli llum ab duas aranyes de cristall ab velas de seu que, com las apaga 'l vent, no gastan gayre.

Lo que 'ns faltará, pel dia de la victoria, que ab l' auxili del home del sabre ja 'ns lo veyem als nassos, será una marxa patriótica per l' estil de la de Riego, de la *bulangera*, ó vaja de la de Cádiz. Desgraciadament las sarsuelas catalanas, que may havian ben arrelat, han passat enterament de moda y no hi podem anar á pescar res. Buscarho en aquellas antigas fora ridicol. Donchs ¿com ho hem de fer? Los músichs que

que feyna excusada anarlos á demanar una pesa que trauheixi en solfas l' esperit patriótic dels autonomistas catalans manats per l' home del sabre. Los nostres músichs l' han dada ara per las grans composicions religioses y per las cansonerías populars y aixó no fa per cantarho ab xaranga, tal com convidria.

Peró no 'ns hi encaparrém, que tot sortirà quan hora sia. La cuestió era tenir l' home, y tenim home y sabre, y ab un home y un sabre no ha de faltar música. Ell la paraula ja l' ha deixada anar y ara hem de veure com la glosará en lo Senat—perque l' home es senador—, puig los diaris ja 'ns han fet saber que l' home, lo nostre home, porta tant esmolada la llenga com lo sabre y que ja ho sentirem á dir. La llástima será si dura gayre aqueixa repatería de Sagasta de voler que las cosas de la guerra y de la pau sian escatidas á porta tancada, sense auditori públich, sense taquígrafos y, lo que es pitjor, sense periodistas. De manera qu' es molt probable que 'ns quedarem sense saber lo que diga en Weyler y *mi goro en un poro*. Perque bé li hauriam de sentir desarrollar lo del seu autonomisme tant gentilment proclamat á Palma de Mallorca.

En fi, la cuestió es poder comptar ab ell, saber que es del nostres. Lo demés tot anirá venint. Conseguir are l' autonomia catalana será bufar y fer ampollas. Alguna mica mes difícil y mes arriscat era anar á conquistar lo Capitoli de Washington y no obstant....

M. R.

Los repatriats

Ja ho veus, lector, en qué ha vingut á parar aquella famosa movilizació militar, admiració dels governs y de las nacions, que feu l' Azcárraga en temps den Cánovas. Los pobres soldats que anaren á Cuba sortits directament de casa llur, sense experiencia de res, sense instrucció militar, que s' haguieren de batre primerament ab los rigors del clima, després ab un enemich incapás de fer altra guerra que la guerra d' emboscadas y, finalment, ab un contrari poderós ab qui hem sostingut una lluyta impossible, mirals com tornan: esdernegats los uns,

ab la salut perduda per sempre més; agonisants los altres, morintse á cada repich de campanya, uns al embarcarse, altres pel camí, altres al desembarcar, altres al entrar en lo llatzeret, altres ¡Deu meu! pels carrers portats en las lliures, qui sab si fins caminant y tot, fent los últims esforços de flaqueza per arribar á abraçar, avans d'acucar los ulls, á sos pares, á los germans... Aixís los teniam, en aquesta tristíssima situació, los nostres soldats de Cuba, y encara hi havia qui parlava de seguir la guerra, y encara nosaltres eram maldits perque demanavan la pau...

Y no hi val allegar ignorancia. Aqueixa desconsoladora provisió de minyons aclaparats fa temps que s'heu desfilat pels carrers de Barcelona, fa temps que las veyem tots aqueixas caras grogas, afinadas, anuadoras com un remordiment. La processó vá continuant. ¡Y, Mare de Deu, si n' serà de llarga! ¡No n' hi há poca de gent encara que ha de tornar de aquella illa tant hermosa, tant envejada, que per nosaltres ha sigut mort y sepultura!

Com de costum, á pesar de las pomposas noticias que significavan lo contrari, quan los soldats han arribat s' han trobat que la més calenta era al cantí. Ni ls llatzerets estavan á punt, ni ls hospitals eran suficients, ni bastava l' servey sanitari. Veritat es que no s' adoba en vuyt dias lo que está espallat de tota la vida. La nostra exemplar administració havia de portar sa odissea fins al final. Ara resulta un poema complert.

No som nosaltres qui ha de judicar aqueix poema administratiu tan complicat y tan interessant, la posteritat es la que ho ha de fer, y hi tindrà verdaderament feyna tallada. Nosaltres lo que hem fet ha sigut posarhi algunas notas marginals á mesura que l' tal poema s' anava desenvolupant. Seria possible—nosaltres tenim la vanitat de creureho aixís—que aqueixas notas marginals contemporáneas tinguessen alguna valor temps á venir. Recomenam, donchs, *al posteri* lo noteta qu' estamparem al costat d' aqueix capítol, escrit en tinta vermella, que tracta de las expedicions militars á Cuba y á Filipinas. Que sapi-gan bé los fills y ls nets dels actuals espanyols que no tothom quedava satisfet ab la musiquete del *Ca-diz* y ab las admiracions dels qui no veyan, com nosaltres, las cosas de prop.

Lo Czar de totas las Russias, l' home qual poder autoritari sembla que té la mes gran necessitat de souats, na ret á las nacions la generosa proposició de desarmar los exercíts. Deu li pague tant noble y cristiá impuls. És possible que no logre veure reeixir l' idea, pe-ò estam segurs que tots los pobles d' Europa se posarian instantaneament y de tot cor al costat del jove César, y l' aclamarian ab tots en un mateix moment lo desembarc dels nostres pobres soldats.

Ja ho sabem que la guerra ha sigut sempre cruel é inhumana, però hi ha de més y de menos, y sabem també que intentar una guerra quan faitan tots los elements per ferla, y primer que tots l' asistencia als malalts, es una cosa que ls hòmens no son capassos de darli nom, que sols Deu pot calificarla. Y sabem també que per alguna cosa han passat dinou sigles de civilització cristiana y que ja es hora d' arreglar en pau y germanor las cuestiones dels Estats com s' arreglan las cuestiones dels hòmens quan tenen senderi y tenen cor.

Y no ns volem estendre en mes consideracions perque ns sortirian massa amargas.

Nostra regeneració

La premsa madrilenya seguix parlant de la necessitat de compendre quant avants y vigorosament la regeneració d' Espanya.

Aquesta idea sembla com que está de moda. La escoltem en totas las conversacions; la llegim en tots los escrits; la trobem en totas parts.

¡Ojalá arribin á tirar arrels fondas y á fer surgir estímuls potents en la conciencia individual y en la conciencia colectiva! ¡Tant debó no sia fruyt d' una impressió superficial y passatjera.

Nosaltres abriguem lo temor de que seguirán las cosas coal se troban. Viurém en endevant, com hem viscut fins aquí, subjectes á la tutela del Estat, incompatible ab nostre benestar. La rutina, l' hábit, l' uniformitat, la peresa seguirán sent la base de nostra naturalesa. Com, donchs, tenir esperansas?

Un fet característich nos donará la millor de las demostracions. L' Estat es avaro en materias d' ensenyansa, y ningú ignora que las dos terceras parts dels espanyols ni llegir y escriurer saben. (Quants hi háurá que posseheixin coneixements superiors? Quants

que segueixin y coneixin lo moviment científich modern? Si no ls primers, los últims poden contar-se segurament ab los dits.

L' Estat á Espanya gasta en la primera ensenyansa 1.704,913 pessetas; en la segona ensenyansa (Instituts, Escolas d' Arts y Oficis y Escolas de Comerç), 4.202,135; en ensenyansa superior, 3.524,832; en ensenyansa professional, Escolas especials, Bellas Arts y Establiments científichs, artístichs y literaris, 1.884.858 pessetas. En jant, 11 milions 316,738 pessetas.

¡Que eleccients son aqueixas xifras que preném dels Pressupostos vigents!

Pera donar una idea de son valor, no hi ha com comparalas ab las d' altre poble mesafortunat que nosaltres.

En la ciutat de Boston (Estats Units) hi ha la Universitat de Harvard, així anomenada en honor á son generós fundador? ¡Vol saber lo lector que fortuna propia, arribada entre ls particulars, posseheix aqueixa Universitat sola? La de 12 milions de dollars. Altre Universitat la de Xicago, fundada en la segona meytat d' aquest sigle per un particular que doná per ella 2.600,000 dollars, poseheix un capital de set milions, també de dollars. Y compta que no hi ha en los Estats Units ciutat d' alguna importancia que no tinga sa Universitat ab grans recursos perá que realisi autòmicament una próspera vida.

Hem citat la ciutat de Boston. En 1894 tenia 607 escolas públicas y gratuítas, ab un personal de 1.615 entre mestres y mestras, y aprop de 70.000 alumnos, 53,638 dels quals rebian en aquella fetxa, sens tenir que pagar un sol céntim, una instrucció que comprenia desde ls primers rudiments á la ilustració reservada entre nosaltres á las classes ricas. Al any gasta en aqueixas escolas, y per consegüent, sens contar sas duas Universitats, la ja citada de Harvard y la de Wellesley, exclusivament destinada á las donas, més de dos milions de dollars, es á dir, molt més que l' Estat en tota Espanya y tota l' ensenyansa.

Per si aqueixos sugestius datos no bastessin, bastará afegir que Boston, en son afany de millorar sa vida intelectual, ha invertit en menos de quatre anys dos milions de dollars en construir novas escolas.

Comparant aqueixa vida intelectual exuberant ab la precaria y malaltissa d' Espanya, ¿qui no reconeixera la necessitat urgentíssima de que ns preocupém fundaments de nostra regeneració? Y comparant lo que aquí gasta l' Estat en ensenyansa ab lo que gasta en la República del Nort d' América una sola ciutat, ¿qui podrá negar que l' régimen unitari es la font de nostre atrás é inferioritat?

Es l' Estat, indubtablement, qui nos cohibeix y ns empobreix y ns atrofia; l' Estat qui ns porta resagats en la vida intelectual moderna; l' Estat qui ns impideix millorar nostras forsas, nostras facultats, nostras medis. Mentres sia omnipotent, mentres no l' reduhim á sas funcions propias, no podrém nosaltres regenerarnos.

Cego será qui no ho coneixi. L.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS del día 13 de Setembre de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d' observació	BARÓMETRE aneroides	GRAD d' humitat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	755	82		47	Ens	
3 t.	755	36				

HORAS d' observació	TEMPERATURAS			VENTS direccio	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 41	18	25	S. SE	Cumul	0/6
3 t.	Sombra 30		28			0/6

Hem rebut un atent B. L. M. suscrit per nostre apreciat amich D. Joseph M. Borrás en sa calitat de President de la Junta d' auxiliis de la classe treballadora, manifestantnos que la Junta en sessió que va celebrar ahir y tenint en compte que en l' actual época poden trobar fácilmente treball las personas á qui auxiliava ha acordat suspendre interinament donarlos hi treball.

Trobém bé aquesta mida, ja que en son ánim está lo proporcionar lo novament tan aviat ho reclamin las circunstancias.

Hem tingut ocasió de parlar ab personas dels vehins pobles de Maspujols, Aleixar y Vilaplana, las quals nos han manifestat que ans d' ahir caygué en aquells termes un fort ruixat quina aygua s' emportá

cap á la riera algunas de las pocas avellanas que encara estavan per plegar.

Ab aquest motiu, per la riera de Maspujols hi baixá bastanta aygua.

La secció dramática de la recreativa societat «El Alba» está ensajant pera posar en escena lo próxim diumenge l' interessant drama en 3 actes y en vers original dels senyors Lluís Quer y Bonaventura Sanromá «L' Hostal de la Coixa».

Cinch barcos tagalos, més ó menos armats de canons, han sigut tirats á fons al acostarse á las Vias. Nos sabem si d' aquest fet ne treurán los diaris de la derrera gota de sanch las degudas consecuencias ó si l' agafarán pel cantó que crema y s' revifarán creyentes que ns podem barallar altre cop ab los Estats Units si aquestos exageran las condiciones en las conferencias que s' han de celebrar á París lo mes vinent.

Temém que l' agafin per la tremenda perque no tenen cap ni peus y que no veyan l' alcans que te l' presentarse com invasors aquells mateixos infelissos que s' acotavan devant d' un castilá.

Ja comensan per repicar á bon temps sabent que n' han mort d' ofegats una pila, sense calcular que de tagalos n' hi ha més que de formigas en los horts y que lo pitjor de tot es que las formigas s' hi tornin á picadas.

Es molt mala senyal que s' presentin com invasors los que avans s' agenollavan á las voras dels camins. Lo número mateix de tagalos que hi ha avuy hi havia ahir; després d' ofegats los que anavan en los cinch barcos ensorrats, ne quedan tants com ne quedavan després dels combats de Cavite y de Novleta. Dels que no n' quedan tants es d' espanyols, que no s' revifarán pas ab aquesta petita victoria, que no arribará may á gran, perque pron se cuydarian los yankees d' aixalar al general que demá ls pognés fer sombra.

Per personas arribadas de Vilaplana sabem que en las elecciones efectuadas lo passat diumenge, no s' presentá ni un sol elector á emetre son vot pera cap dels dos candidats. En sa consecuencia han sigut enviadas en blanch las actas.

Heus aquí un poble que en tot y ser molt petit dona exemple á las vilas y ciutats d' importancia.

Si s' reuneixen sufficient número de senyors regidors avuy al mitj-dia l' Excm. Ajuntament celebrará sessió de primera convocatoria.

Al preu de des rals s' ha posat á la venda lo primer volum de propaganda regionalista que ha publicat l' «Unió Catalanista» ab lo títol «Fets de la marina de guerra catalana».

Ho fem avinent als nostres amichs y los hi recomenám que l' comprin donchs es un libre per demés interessant.

Resultat de las elecciones de diputats provincials verificadas diumenge en aquesta província:

Districte de Falset-Gandesa

- Don Lluís Cañellas 8.774 vots.
- » Frederich de Magriñá 8.229 »
- » Miquel Barceló 7.454 »
- » Joan Meroles 4.976 »
- » Ramon Claveria 4.779 »

Faltan datos solzament de quatre p. bles, que son Bisbal de Falset, Cabacés, Lloà y Margalef.

Districte de Reus

- Don Teodor Cavallé 1.285 vots.
- » Sebastiá Montaner 541 »

Faltan datos de cinch pobles.

Districte de Valls

- Don Francisco Ballester 3.265 »

Faltan datos de varis pobles.

Districte de Tortosa

- Don Francesch Roig 6.232 »
- » Víctor J. Olesa 5.389 »
- » Joan Bautista Jardí 4.024 »
- » Joseph Kies 3.884 »
- » Joan Ribás 3.412 »
- » Enrich Pedrola 3.238 »
- » Pau Canaldá 2.526 »
- » Ramon Martí 1.989 »

Faltan datos de deu soccions.

Diuen de Santander: «Quan tant escasseja l' or no deixa de ser curiós que al dragar á la entrada de la dársena vella aquets dias, hagin sortit entre l' fanch algunas onzas d' or, moneda poch corrent y encara de molts desconeguda.

La noticia de la troballa ha excitat la curiositat de molts, que regiran lo fanch ab lo dalit de trobar lo que poch logran».

La Cambra espanyola de comers de Cete ha dirigit una important exposició al ministre d' Estat denunciantli 'la travalls que fan los diferents grupos proteccionistas francesos y en particular los representants del Congrés dels districtes del Mitjdia, pera dificultar la importació dels vins espanyols, demanant al seu govern que fixi uns drets d' aduana prou elevats pera que quedi de fet anulada.

Perá fer més fácil la tasca del ministre, la Cambra de Cete ressenya detalladament quantes rahons se poden fer avinents pera combatre la pretensió dels proteccionistas del veñi Estat.

En breu arribarán á la Corunya dos vapors ab tropas negres que forman un regiment de 1.500 pllassas, ab sa banda de cornetas y escuadra de gastadors.

Lo general Toral se negava á embarcar ditas tropas pera la Península, pero 'ls yankees han exigit la sortida en vista de que son repatriats los voluntaris afectes á Espanya.

S' ignora lo destí que donará lo govern á dit regiment.

L' embaixador de Alemania á Madrid ha entregat á nostre paysá lo distingit escultor Sr. Querol las insignias de la creu de Sant Miquel, ab que fou premiát en la recent Exposició de Berlín.

Ha jurat lo càrrech de senador lo Marqués de Mariáno.

Lo recaudat ahir per concepte de Consums puja á 942'56 pessetas.

ESCORIAS THOMAS — Véglis l' anunci de la quarta plana. Dirigirse á casa Gambús, carrer de Vilá Bou) 12.

Desde Maspujols

12 de Septiembre de 1898.

Senyor Director de Lo SOMATENT.

Molt senyor meu: A dos quarts de cinch de la tarde d' ahir, procedent de Reus arribá á aquesta vila lo senyor Rector recent nomenat pera ocupar la vacant que deixá lo Doctor D. Francisco Compte (Q. A. C. S).

Las autoritats, diferents rectors y representants de las parroquias del vehinat, y una crescuda comissió dels habitants de la vila, sortí á rebre á bona distancia d' aquesta, al Rvnt. D. Joseph Rocamora que venia acompanyat del Iltre. Canonge de la Catedral de Tarragona Doctor Balcells y de numerosos amichs.

La població en massa sortí al carrer ab respectuosa actitud á saludar al beneficiat hoste, que ab son escollit acompanyament se trasladá á la Parroquia de Santa María pera l' acte oficial de la pressa de possessió. Després de las ceremonias de ritual, lo novell senyor Rector desde la trona ab fácil y conmoguda paraula doná las gracias al senyor Ecónomo, capellans, autoritats y á quantas personas prengueren part en tan important acte, després de lo qual la comitiva á prechs del referit senyor se trasladá á la Rectoria, y fou obsequiada ab un espléndit refrigeri.

La primera impresió que 'l poble rebé de son nou Rector, fou molt grata y ha de contribuir á mitigar la pena y condol que deix la ausencia del virtuos ecónomo Rvnt. D. Joan Canyissá, germà de nostre company de causa D. Antón, que ab infatigable zel, verdadera unció apostólica y delicat tacte, per espay de vuit anys ha regit ab complascencia de tothom, son elevat ministeri.

No podém per menos, desde aquestas columnas, de felicitar al Rvnt. Mossen Rocamora, segurs que si segueix las petjadas de son antecessor Ecónomo, com prometé ferho, se veurá estimat de tothom y no li faltará l' apoyo dels vehins de la vila tan morigerada com es la de Maspujols.

Devém també fer extensiva nostra felicitació als habitants de Figuerola, població ahont vá destinat Mossen Canyissá.

Son affom.

Lo Corresponsal.

SECCIÓ OFICIAL

Centro Católich

Lo dia 15 del corrent mes quedará oberta la matricula pera las classes següents: Instrucció primaria, dibuix lineal y de figura. Las que comensarán lo primer d' Octubre de las 8 á dos quarts de 10 de la nit. Doctrina Cristiana y preparació pera la primera Comunió lor diumenges de 3 á 5 de la tarde.

Perá ser admesos á ditas classes que son completament gratuitas, deuen acreditar los aspirants tenir bona conducta, ser pobres y perteneixer á la classe obrera.

Reus 12 Setembre 1898.—P. A. de la J. de G.—Lo Secretari, Francisco de P. Bertrán.

Registre civil

del dia 12 de Septiembre 1898

Naiements

Joan Pamies Sagriá, de Joan y Ratela.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Jaume Ardevol Sardá, 80 anys, P. de la Sanch, 12. —Pere Nolassch Batlle Vallespinós, 24 anys, Galanas, 11. —Raymunda Baldó Pamles, 38 anys, Font, 8. —Dolors Vilafranca Munté, 15 mesos, Galió, 24. —Elvira Trillas Carbonell, 38 anys, Seminaris, 63.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—La Exaltació de la Santa Creu. *Sant de demá.*—Sant Nicomedes.

SECCIÓ COMERCIAL

J. Marsans Rof

Representant: **JOAQUIM SOCIATS**

CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	58'47	Filipinas	
Exterior	66'75	Aduanas	88'25
Amortisable	67'75	Cubas 1886	69'87
Fransas	24'65	Cubas 1890	53'62
Norts	24'80	Obs. 6 0/0 Fransa	76'50
Exterior París	41'75	Obs. 3 0/0	39'50

GIROS

París 62'50 Londres 41'16
Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y París.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

Nota.—Se reben adhesions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona á Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfán los cupons de Janer y Abril de dita Companyia.

BOLSI DE REUS

Cotisations realissadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre,

Interior	58'50	Cubas del 86	69'87
Exterior		Cubas del 90	53'50
Colonial		Aduanas	88'25
Norts	24'80	Oblig. 5 p 0/0 Almansa	77'75
Fransas	24'70	Id. 3 p 0/0 Fransa	39'62
Filipinas			

PARÍS

Exterior 41'75 Norts 41'16
GIROS

París 62'50 Londres 41'16
Se reben ordres pera operacions de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paisos.

Nota.—Aquesta casa s' encarrega de la adhesió de las obligaciones al conveni de la Companyia de Tarragona á Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons vensuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Prius Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.	
» á 8 » vista.	
París á » » »	
Marsella á 8 » »	

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS	0/0	0/0	0/0
Gas Reusense...		750	
Industrial Harinera...		500	
Banch de Reus...		475	
Manufacturera de Algodon...		400	
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.	150		

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 12

De Bilbao y esc. en 26 dias, v. Cabo Quejo, de mil 213 ts., ab efectes, consignat á D. Marián Peres. De Málaga y Denia en 5 dias, v. Alcira, de 657 toneladas, ab efectes, consignat á D. Anton Mas. De Blanes en 4 dias, l. Joven Pepita, de 25 ts., ab efectes, consignat á D. Joan Mello.

Despatwadas

Pera Marsella y esc. v. Cabo Quejo, ab efectes. Pera Génova y esc. v. Alcira, ab efectes. Pera Liverpool y esc. v. Pinzón, ab efectes.

Barcos á la carga

Pera Gothenburgo, Copenhague, Stokolmo, Christiania, Bergen, Maimó, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundswall, Stettin, Danzig Koeninsberg Libau, Riga, y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, estará á la carga del 19 al 20 de Septiembre lo vapor Adolph Meyer, que despatxan los senyors Boada Germans.

Pera Aalifax, Quebec y Montreal estará á la carga lo 30 del corrent lo vapor Bellona, consignataris senyors Mac-Andrews y C.

ANUNCIS PARTICULARS

¿Qué es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgarment s' anomena quebradura, quebrancia, relaxació, (Trenca), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Cómo se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), mes ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al lit.

¿Quinas son sas consecuencias?

La persona que sofreix aquesta dolencia orgánica, que apareix moltas vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be á consecuencia d' un esfors voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament á una mort horrible; per aixó hasta una mala digestió, ó una petita inflamació n la vora de l' anella ú obertura que deix passar l' intestí pera efectuarse la estrangulació del mateix.

Consequencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui 'l nom de braguera ja es suficient pera aliviar sa dolencia, quan no es aixís, sino que es precis que 'l braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertas, que colocan braguers al atzar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cauchou, ab ressort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplátichs pera evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogástricas pera corretgir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clauselles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

TELEGRAMAS

Madrid 13.

«La Correspondencia» publica una carta de Cervera, encare que advertint l' origen yanqui dels despaigs. Diu la carta: «No crech que hi hagi á Espanya qui senti odi contra la República nortamericana com no sia algun ignorant, després que s' hagi enterat del modo com han sigut tractats los mariners espanyols als Estats Units.

«No tinch prou paraulas—afegeix lo general Cervera—pera expressar mon agrahiment á Nort-América, que ha tingut en compte lo que jo vaig considerar sempre com lo primer deber; lo regoneixement de la bravura del soldat y 'l cumpliment dels debers d' homes d' educació. Lo que jo vaig fer ab lo tinent Hobson m' ha valgut moltas ovacions y ha contribuít á la manera espléndida ab que he sigut tractat junt ab mos oficials.»

Lo general Cervera acaba sa carta tornant á expressar son regoneixement per la manera ab que se l' ha tractat als Estats Units.

Cumplint los acorts adoptats en lo ministeri de Marina, del departament de Cádiz sortirá una comissió pera Santander á fi d' estar allí, quan arribi Cervera ab l' Estat Major.

Acaba de rebres un despaig de Nova-York dihent que ha sortit d' aquell port á bordo del vapor «Champagne» la comissió americana encarregada d' ultimar lo tractat de pau á París. Avans de sa sortida celebraran una conferencia ab Mac-Kinley y ab lo secretari d' Estat Mr. Day.

Los comissionats guardan absoluta reserva sobre las instruccions que tenen rebudas.

La cuestió de Filipinas preocupa vivament al Govern americá. Los ministros estudiarán novament la cuestió.

Lo ocorregut ahir en las Cambras, diu «El Liberal», revela la intranquilitat que s' ha apoderat dels que han tingut més ó menos participació en la catástrofe.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS

De Reus á Barcelona

5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
12:41 t. mercancías, segunda y tercera.
1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
9:46 m. (per Vilanova).
1:58 t. per id.
7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus á Mora

9:33 m.—1:04 t.—3:40 t.—7:19 y 9:57 nit.

De Mora á Reus

4:21 m.—8:00 m.—12:05 t.—6:04 t.—7:36 n.

De Reus á Tarragona

8:30 m.—9:47 m.—2 t.—7:04 t.

De Tarragona á Reus

7:30 m.—12:25 t.—4:30 t.—8:20 n.

LO SOMATENT

De Reus á Lleyda

8:40 m.—5:23 t.

De Lleyda á Reus

5:50 m.—3:50 t.

De Reus á Vimbodí

1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Vimbodí á Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª

De Tarragona á Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona

11 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.
De Barcelona (per Tarragona), 8:30 m.

De id. directe 10:30 t.
De id. id. 1:30 t.
De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendent de Lleyda) 7:30 t.
De Madrid y Zaragoza 2:30 n.
De Lleyda y Huesca 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona na lo 7 y 21 de Novembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que condueixen trepas de refer a Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5:00 m.
Pera id. á las 2:00 t.
Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
Pera id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
Pera Tarragona, directe á las 7:00 n.
Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y las líneas á las 8:00 m.
Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.
Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que se deposita en los buxos després de la sortida del correo de Madrid, se li donan sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS : SALES DE STASSFURT

COM ADOB FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més eficaç, lo més durader balx garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOBAZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 1/2 A 16 0/10 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A. D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Septiembre de 1898

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirà de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos Aires los magnífics y ràpids vapors francesos:

lo dia 11 de Septiembre lo vapor "Espagne"
lo dia 21 de " " "France"

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo dia 26 de Septiembre pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires lo grandios y acreditat vapor francés

BEARN

Consignataris á Barcelona, RIPOLE y C.ª, Plasse de Palacio.—Barcelona.

SECCIÓ OFICIAL

Centro Obrero

Lo dia 15 del corrent mes s'obren les classes següents: Instrucció primaria, dibuix lineal y de figures. Las dos començaran lo primer d' Octubre á las 8 y dos quartes de 10 de la nit. Doctrina Cristiana y preparació per la primera Comunió los dimenges de 3 á 5 de la tarda.